

Geen graszode, maar een papierzode

Straks met een papierdispenser het grasveld op!

Slaan we met het inzaaien van sport- en golfvelden binnenkort een totaal nieuwe weg in? Het idee zoals onderstaand beschreven werd gekopieerd van de professionele boomkwekerij in Denemarken. Daar zaait men onder meer naaldbomen door middel van twee papierbanen waartussen het zaad gelijmd is. Tijdens een seminar over deze innovatie dat eindredacteur Hein van Iersel in Zundert bijwoonde, werd bij hem het idee geboren zoiets ook volvelds met graszaadjes te gaan doen.

Auteur: Broer de Boer

Een gesprek van Van Iersel met het innovatieve Innoseeds, kort na zijn *aha-erlebnis*, zorgde uiteindelijk voor een pakketje op de burelen van de redactie: drie flinke rollen papier met daarop graszaad gelijmd. Dit werd verzorgd door het Deense bedrijf Yding Grønt. Samen met Hendrik Nagelhoud, productmanager grassen van Innoseeds, werd een idee uitgewerkt om de papierrollen op een onderzoekslocatie uit te rollen op een goed geprepareerde ondergrond en af te dekken met een laagje kiemvrij zand.

Toepassing boomkwekerij

Het reeds genoemde seminar voor boomkwekers in Zundert leidde er in elk geval toe dat ook een van hen deze zaaimethode in de praktijk gaat beproeven. De aanleiding daarvoor is het aanstaande verbod op het gebruik van het middel Basamid, toegelaten door het Ctgb voor de bestrijding van onkruid in de boomteelt. Het geheim van de smid zit hem wat betreft onkruidbeheersing in het gebruikte papier. De onderste laag papier is net een fractie dikker, zodat onkruidzaad in het zaaibed onder de twee papierlagen hier niet doorheen kan prikken. De

wortelpen van –bijvoorbeeld– de ontkiemende Nordmann-spar kan dat echter wel. Als het papier na een aantal maanden vergaan is, zou dat onkruid eventueel wel kunnen ontkiemen. Maar het ergste leed is dan al geleden, net als bij een dichte grasmat op sport- en golfvelden. Bols Forstplanteskole uit het Deense Brødstrup claimt deze oplossing voor toepassing op de inzaai van Nordmann-sparren. Het Deense bedrijf Yding Grønt levert de technologie, zoals de zaaiparaatuur, die volgens Van Iersel een behoorlijke cent kost. Hij spreekt over bedragen van circa 500.000 euro.

op een goede manier op een sportveld in te zaaien om het zich goed te laten vestigen. Deze methode zou volgens insiders de kans van slagen kunnen vergroten. De tweede gedachte achter de methode is dat kiemende onkruidzaden niet door het papier heen kunnen dringen, maar het grasworteltje en de spruit wel. In het kiemvrije zaaibed zou zich zodoende geen onkruid kunnen vestigen. De gebruikte papierlagen verteren overigens na verloop van tijd.

Drie grassoorten

Innoseeds heeft via Van Iersel drie grassoorten geleverd aan het Deense bedrijf Yding Grønt, dat de graszaadjes machinaal tussen het zaaipapier lijmd. Het gaat om de soorten Engels raaigras, veldbeemdgras en roodzwenkgras. De hoeveelheden staan vermeld in tabel 1. Hein van Iersel: 'Voor fieldmanagers en greenkeepers die het ook eens willen beproeven, hebben we nog een beperkt aantal vierkante meters zaaipapier over. Ook als je op een golfbaan een green wilt aanleggen van zuiver roodzwenkgras, zou deze methode interessant kunnen zijn. Iedereen die dit wel eens geprobeerd heeft, weet dat altijd weer, ook na het verwijderen van de zode met bijvoorbeeld de Topfieldmaker, dat vervelende eenjarige

straatgras de kop opsteekt. Rol je dit zaaipapier uit op je green en breng je vervolgens een kiemvrije toplaag aan, dan kan alleen aangewaaid of meegesleept graszaad van *Poa annua* nog roet in het eten gooien als je een soortzuivere grasmat wilt realiseren.'

'Innovatief, maar absoluut nog niet praktijkrijp'

Pappen en nathouden

Het papier werkt de eerste tijd als een barrière tegen onkruid, die overigens wel vocht doorlaat. Hierin zit misschien een aandachtspunt bij het gebruik: wat gebeurt er eigenlijk als het papier uitdroogt? Van Iersel zegt enthousiast gebarend: 'Gelukkig heb ik meer verstand van het uitgeven van vakbladen, maar ik kan me voorstellen dat wanneer de wortels van het kiemplantje door het papier heendringen en het papier opdroogt, dit mechanische schade kan toebrengen aan het nog tere wortelgestel. In de boomkwekerijsector blijkt dat nathouden van het papier tijdens de kiemfase erg belangrijk is. Daar adviseert men minimaal dagelijks een paar keer kort te beregenen, bij-

Idee

Voor de graszaadsector zitten er minimaal twee gedachten achter de innovatie die uitgever NWST naar Nederland haalt. In de eerste plaats kun je met deze methode graszaad op de juiste diepte aanbrenge op een green, een teebox of een sportveld. De zaaidiepte luistert nauw en verschilt van grassoort tot grassoort. De methode is simpel: breng op de aangebrachte dubbele laag papier met graszaad ertussen de vereiste laag zand op. Een goede dekking van het zaad is dan verzekerd tot op de millimeter. Het is bijvoorbeeld lastig om bij een renovatie veldbeemd

Prototype machine voor het uitrollen van een papierbaan.

kg	Grassoort	Ras	1000-korrelgewicht	1000 korrel-gewicht	Nederlandse naam	Geadviseerde kg's per ha	per m ²	Aantal planten
1	Festuca rubra commutata	Greensleeves	0,94	gr/1000 seeds	gewoon roodzwenk	200	0,02	21
1	Poa pratensis	Miracle	0,37	gr/1000 seeds	veldbeemd	150	0,015	41
1	Lolium perenne	Berlioz	1,45	gr/1000 seeds	Engels raaigras	250	0,025	17

Tabel 1: Specificatie van de drie gebruikte grassoorten

voorbeeld 4 millimeter per keer. Innoseeds, de graszaadkweker die steeds vooroploopt met innovaties (denk bijvoorbeeld aan iSeed en recentelijk het WK-gras 4turf), ziet er wel heil in om dit soort vragen te onderzoeken.'

Misschien vragen verschillende grassoorten wel om een specifieke papierbaan

Onderzoeksvragen

In hoeverre kunnen we in de toekomst gebruiken van de circa 1,10 m brede papierrollen? En welke apparatuur bestaat daarvoor of moet ontwikkeld worden om de papierbanen met graszaad volvelds te kunnen uitrollen en bezanden? De tijd zal het leren. En dat geldt ook voor de hoeveelheid te lijmen graszaad tussen de twee banen, de dikte van beide papierbanen en de lijmsorten die de kiemkracht van het graszaad niet verminderen. Kan de graszaadlijm ook nog iets betekenen voor de nutriëntenvoorziening, direct na de kieming? Allemaal open vragen over deze zaaimethode van gras op sportvelden en

golfbanen, waarop we de antwoorden absoluut nog niet kennen. Misschien vragen verschillende grassoorten wel om een specifieke papierbaan. Maar de uitgever van onder meer Boom-in-Business, Greenkeeper en Fieldmanager mag zich erop beroepen deze spin-off van een bestaand concept in Nederland te hebben geïntroduceerd voor praktijkonderzoek.

De praktijk in

Hendrik Nagelhoud, die door de redactie wordt gepeild over een eventuele volveldstoepassing, reageert telefonisch nogal aarzelend. Tenslotte moet je eerst zaken grondig testen voordat je ermee naar buiten treedt, is zijn mening. Uiteindelijk zegt de productmanager grassen van Innoseeds weloverwogen: 'Eigenlijk is het nog veel te vroeg om uitspraken te doen over deze innovatie. Misschien is het een gemakkelijke methode en kunnen we een graszaadmengsel met veldbeemd erin beter in de zode krijgen. Ik heb nog geen goed beeld voor ogen wat dit voor de eindgebruiker van graszaad kan betekenen. Het is zeker innovatief, maar absoluut nog niet praktijkrijp op sportvelden en golfbanen.' Nagelhoud redeneert verder: 'Misschien moeten we eerst denken aan toepassing op kale plekken. Hoe we deze met herinzaaien of het leggen van zoden zo snel mogelijk kunnen herstellen, dat weten we zo langzamerhand wel.' En daarmee geeft de productmanager grassen van Innoseeds impliciet aan dat ook met de papierrollen nog de nodige ervaring moet worden opgedaan. 'Ik vind het nog veel te vroeg om "wauw" te roepen. Telefoontjes van greenkeepers en fieldmanagers dat men de papiermethode ook wel eens wil uitproberen, hebben nu nog geen zin. De komende tijd zijn we op proeflokaties bezig om uit te dokteren of op papier verlijmd graszaad echt betekenis kan hebben voor de praktijk. Als dat zo is, komen we daarmee zeker naar buiten. In ieder geval is Heins' idee het testen waard!'

Hendrik Nagelhoud

Teun Wouters

Het moet niet gekker worden; de vakbladredacteur die het ontwikkelingswerk doet! Zit de branche te slapen, kijken we teveel in ons eigen straatje? Zo zie je maar dat je door ogen en oren open te houden en breed om je heen te kijken een prachtige aanzet kunt krijgen voor een mogelijke doorontwikkeling.

Stuur of twitter dit artikel door!

Scan of ga naar:

www.fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-4582